

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 8. oktobra 1879.

Obsieg: Turška goveja kuga je prestopila mejo hrvatsko! — Razglas našim gospodarjem živinorejcem, ki želijo goved belanskega plemena. — Shod vinorejcev in vinska razstava na Dunaji. (Dalje.) — Gospodarske novice. — Spomini na Tirolsko. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Turška goveja kuga je prestopila mejo hrvatsko!

To hudo novico je prinesel naš zadnji list, ki je objavil, da v Trstu so v mestni klavnici pobili dvoje kužnih goved in da kmalu potem se je ta pošast prikazala v Poljanah v litijskem okraju, zanešena tje po bosniških bušah, ki so jih hrvatski barantači prignali na sejn šentviški. Uže zadnjič smo izrazili strah, da ne bi bila kuga iz tega sejma zatročena na več krajev, in 5 dne t. m. žalibog smo izvedeli, da naš strah ni bil prazen, — uže 6 krajev v litijskem kraju je okuženih: Poljane, Videm na Temenici, Bukovice, gornja Dobrava blizo Trebnega, Boštajn in Kanderše. In morebiti se je zatročila v več krajev po turških bušah, katere so nazadnje celó po 8 gld. kmetom prodajali, in je morebiti uže okuženih domačih naših goved, ki so potem zopet zalega kužnine za druge postala. Nov strah nam dela današnji dopis iz Kostanjevice na Dolenjskem.

Zato pozor gospodarji, ki imate živino, pa pozor tudi vsi vi drugi domoljubi, katerim je na tem ležeče, da ne seže nesreča po vsej deželi in še dalje po sosednih deželah!

Zato spolnujte prav vestno, kar se vam od c. k. deželne vlade in njenih gospósk ukazuje. Verujte, da nalozba kužnine od bolne živine in od vsega, kar živina na sebi ima in kar od nje pride ali kar je ž njo v dotiki bilo, je edina pot, po kateri se ta najgroznejša bolezn širi iz hleva v hlev, iz vasi v vas, iz dežele v deželo. Če se tedaj na vso moč skrbno varuje zdrava živina vsakoršne nalozbe, znebili se bomo po pebitih kužnih in sumljivih govedih kmalu grozne kuge; — če pa smo nečimurni in zanikerni, bomo sami krivi velike nesreče!

Razglas našim gospodarjem živinorejcem, ki želijo goved belanskega plemena.

Gospod Franc Reiter, posestnik v Lajnah v belanski dolini (Möllthal) na Koroškem, ki uže več let izreja goveda zeló čistane belanskega plemena in prejema naročila gospodarjev, ki želijo taci goved kupiti, je poslal tudi družbi kmetijski kranjski razglas, ki ga ravnokar po svetu o tej zadevi razpošilja.

Ker smemo misliti, da je mož pošten in ne le ba-

rantač za svoj dobiček, zato glavne točke Reiterjevega razglaša radostno naznanjamo našim živinorejcem, da se vedó kam obrniti, če si želijo omisliti belanskih goved, katere uže več let nakupujejo družbe kmetijske s podporo državno.

Gosp. Reiter v svojem razglasu obeta strogo poštenje o izvrševanju došlih mu naročil. On živi v belanski dolini (Möllthal), izreja sam plemenno goveda, pa vé tudi drugje jih dobiti, če jih v svojem hlevu nima.

Največ kupčije — pravi — z belansko živino (telicami in junci) je v jeseni. Prav veliko tujih trgovcev iz gornje Avstrije, Salcburškega in Tirolskega pride uže pred sv. Mihelem v belansko dolino in pokupijo vso živino, ki jo le morejo dobiti, da jo potem prodajajo. Kdor pozneje za njimi pride in bi rad od naših domačih živinorejcev kupil, je ne dobí nič več. Zato treba, da si kupec uže meseca avgusta zagotovi nakup. To naj bi si vsak gospodar dobro zapomnil, ki želi kupiti naših goved. — Za molžne krave je pa spomladi največ barantije; kdor molžnih krav želi, treba, da na nakup misli uže začetkom meseca svečana.

Dozdaj ni v belanski dolini ne sejmov za plemenno živino ne javnih družih naprav; na navadnih živinskih sejmih se pa nič prida ne dobí. Kdor hoče boljšega blagá si kupiti, mora po vaseh od hleva do hleva „hazirati“, predno živina na planine gré ali pa ko s planin domú pride. Al še to je težko, ker le malo vasi belanske doline je blizo železnice, v gornje kraje te doline pa le malokdo pride in prav v gornjih vaseh je jedro belanskega plemena. Zarad vsega se tú več živine kupi iz rok mešetarjev, kakor od lastnikov živine samih. In če h kmetu pride tuji kupec, mora večidel živino dražje plačati, kajti kmet si rad vsacega človeka v mestni obleki domišlja bogatina in zato ceno prenapenja. Ščasoma bo to drugače, dandanes je še tako.

Proti koncu opisuje gosp. Reiter lastnosti belanskih goved in njeno ceno.

Belansko pleme je v začetku tega stoletja se naredilo tako, da so krave domače belanske doline plemenili z junci pingavskega plemena. Zato so belanska goveda še zdaj zeló podobna pingavskim, za katera se tudi še dandanes večkrat prodajajo. Belansko pleme je lepe postave, prijetne barve (rudeče, sem ter tje z belimi progami) in prijaznega pogleda. Tako velik, kakor Pingavec, ni sicer Belanec, tudi tako močan ne, vendar tako velik, da se more večim plemenom prištevati. Krave nepitane dosežejo okoli 400, biki okoli 500 kilogramov žive teže, voli 6 do 7 let stari dadó pitani